

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю
06 червня 2026 року***

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/CriticalThinking2026>

УДК: 378:159.955

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Музиченко Ганна В'ячеславівна - доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Папач Ольга Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри математики і методики її викладання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Дерік Ілона Морисівна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Листопад Олексій Анатолійович - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 року.)*

Рецензенти:

Княжева Ірина Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

критично. Знання та вивчення іноземних мов, та уміння спілкуватися дуже важливо для сприйняття сучасного світу.

В професійній діяльності військового фахівця треба вміти використовувати придбані знання творчо, тобто: вміти переносити знання на реальну життєву або військову ситуацію. Вміння самостійно осмислювати та аналізувати інформацію, робити висновки та оцінювати факти, формулювати позицію – це один з головних моментів при вивченні іноземної мови та формування мовної картини світу.

У процесі оволодіння іноземною мовою втілюється і практична мета – це виховання та формування професійного фахівця з комплексом загальноосвітніх знань та умінь, який вміє застосовувати свої знання на практиці і є висококваліфікованим спеціалістом.

Курс “Іноземна мова професійного спрямування” носить комунікативний характер і його завдання визначаються комунікативними і пізнавальними потребами сучасних реалій. Практичне оволодіння курсом пов’язане з подоланням труднощів при оволодінні граматичними нормами та категоріями, запам’ятовуванням професійної лексики, здійсненні комунікативних завдань наближених до сучасних реалій тощо. Подолання цих труднощів супроводжується із зусиллями волі та напруженої роботи пам’яті. Особливо важливо враховувати труднощі психологічного плану, які пов’язані із спілкуванням на чужій мові що потребує деяких зусиль.

Формування особи-фахівця є дуже важливим аспектом. Такі фахівці по результату навчання можуть володіти основами професійного міжкультурного спілкування. Вони вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими сучасними вміннями. Фахівці, що володіють іншомовним кодом вміють активувати та використовувати свої знання в адаптивному та динамічному застосуванні в конкретних ситуаціях.

КРАСОТА Михайло Віталійович

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ПРИ ДІАГНОСТУВАННІ АВТОМОБІЛІВ

Технічна діагностика автомобіля характеризується виконанням трьох типів завдань для визначення стану об’єктів діагнозу. До першого типу належить визначення стану, у якому перебуває об’єкт (автомобіль) на даний момент часу (diagnosis – розпізнавання, визначення), до другого – передбачення стану, у якому виявиться об’єкт (автомобіль) певний майбутній момент часу завдання прогнозу (diagnosis – передбачення), до третього – завдання для визначення стану, у якому був об’єкт у який-небудь момент часу в минулому (diagnosis –

походження, виникнення). Завдання першого типу належать до технічної діагностики, другого – до технічної прогностики, тобто технічного прогнозування, а третього – до технічної генетики.

Сучасний стан автомобільної техніки характеризується стрімким ускладненням конструктивних рішень, широким впровадженням мікропроцесорних систем керування та розгалуженою архітектурою бортових електронних мереж. Зазначені обставини суттєво трансформують вимоги до компетентностей технічного персоналу, залученого до діагностування транспортних засобів. Поряд із традиційними інструментально-технічними навичками на перший план виходить здатність до критичного аналізу отриманих діагностичних даних, їх верифікації та синтезу обґрунтованого діагностичного висновку. Критичне мислення у цьому контексті слід розглядати не як абстрактну когнітивну компетенцію, а як специфічний прикладний інструментарій, що забезпечує достовірність і ефективність діагностичного процесу.

Процес діагностування автомобіля є за своєю природою гіпотетико-дедуктивним: фахівець формулює гіпотезу щодо можливої несправності, обирає методи її перевірки, інтерпретує результати вимірювань та коригує гіпотезу відповідно до отриманих даних. Саме на кожному з цих етапів критичне мислення виконує системоутворювальну функцію, протидіючи когнітивним спотворенням, що призводять до хибних діагностичних висновків.

Серед найбільш розповсюджених когнітивних помилок у практиці технічного діагностування виокремлюються: упередженість підтвердження (confirmation bias), що проявляється у схильності відбирати лише ті дані вимірювань, які корелюють із заздалегідь сформованою гіпотезою; ефект доступності, пов'язаний із надмірним покладанням на нещодавно виявлені несправності аналогічних систем; а також надмірна довіра до кодів несправностей (DTC) без урахування їх симптоматичного контексту. Зокрема, збережений у пам'яті блоку керування код несправності є лише точкою входу в діагностичний процес, а не його кінцевим результатом. Некритичне сприйняття DTC як однозначного вказівника на несправний компонент є методологічною помилкою, що провокує необґрунтовану заміну справних деталей та не усуває першопричину відмови.

Концепція критичного мислення при діагностуванні передбачає формування у фахівця здатності до системного аналізу симптомокомплексу несправності. Симптоми технічної відмови автомобіля рідко є однозначними: одна й та сама ознака може відповідати декільком різним патологічним станам системи. Так, нестабільна робота двигуна на холостому ходу може бути обумовлена нерегульованими витоками повітря, деградацією датчика масової витрати повітря, несправністю форсунок, порушенням фаз газорозподілу або проблемами з системою рециркуляції відпрацьованих газів. Критично мислячий діагност усвідомлює цю багатозначність і будує матрицю гіпотез із подальшим

їх ранжуванням за ймовірністю з урахуванням пробігу, умов експлуатації та характеру скарг власника транспортного засобу.

Важливим аспектом є також критична оцінка діагностичного обладнання та меж його застосовності. Сканувальні прилади та осцилографи надають фахівцю числові значення параметрів, однак не здійснюють інтерпретацію цих даних. Аналіз часових діаграм сигналів датчиків, зокрема лямбда-зондів, датчиків розподільного вала та тиску у паливній рейці, вимагає не лише знання нормативних діапазонів, але й розуміння причинно-наслідкових зв'язків між відхиленнями сигналів та конкретними несправностями. Критичне мислення у цьому контексті реалізується через принцип перехресної верифікації: отримані інструментальні дані перевіряються шляхом зіставлення з альтернативними джерелами інформації — результатами фізичного огляду, даними про технічне обслуговування та характеристиками відмови в динаміці.

Практичне впровадження принципів критичного мислення у процес підготовки фахівців з діагностування доцільно реалізовувати через проблемно орієнтоване навчання на основі реальних або змодельованих кейсів несправностей. Такий підхід формує у студентів навички структурованого аналізу, вміння формулювати обґрунтовані гіпотези та перевіряти їх у визначеній методичній послідовності. Дослідження, проведені у провідних технічних університетах Європи, свідчать, що фахівці, які пройшли підготовку із застосуванням методик розвитку критичного мислення, допускають значно менше помилкових діагностичних висновків порівняно з колегами, що здобули виключно інструментальну підготовку.

Таким чином, критичне мислення при діагностуванні автомобілів є не факультативним доповненням до технічних знань, а системоутворювальною компонентою професійної компетентності сучасного діагноста. Інтеграція методологічних принципів критичного аналізу в освітні програми підготовки фахівців технічного профілю є науково обґрунтованим і практично необхідним кроком до підвищення якості технічного обслуговування транспортних засобів та зниження ризиків, пов'язаних із хибними діагностичними рішеннями. Перспективним напрямом застосування критичного мислення в діагностуванні автомобілів слід вважати розробку формалізованих алгоритмів діагностичного мислення, що поєднують елементи штучного інтелекту з евристичними підходами досвідченого фахівця, здатного до рефлексії власних когнітивних стратегій.

КРИЧКІВСЬКА Оксана Василівна

DEVELOPING CREATIVE THINKING IN FUTURE IT SPECIALISTS

combating deception (self-deception) and increasing stress resistance in extreme conditions	психологічний ресурс протидії обману (самообману) та підвищення стресостійкості в екстремальних умовах	
Nataliia Kravchuk Formation of critical thinking in the process of teaching a “professional foreign language”	Кравчук Наталія Формування критичного мислення в процесі викладання “іноземної мови професійного спрямування”	176
Mykhailo Krasota Critical thinking in car diagnostics	Красота Михайло Критичне мислення при діагностуванні автомобілів	178
Oksana Krychkiivska Developing creative thinking in future it specialists	Кричківська Оксана Розвиток креативного мислення у майбутніх ІТ-фахівців	180
Volodymyr Krupa Formation of critical thinking skills in students when studying the discipline "innovative entrepreneurship"	Крупа Володимир Формування навичок критичного мислення у здобувачів освіти при вивченні дисципліни «інноваційне підприємництво»	182
Andrii Krupnyk Critical thinking in the practice of democracy: how to influence local politics	Крупник Андрій Критичне мислення у практиці народовладдя: як впливати на місцеву політику	186
Halyna Kuznetsova Communicative-cognitive approach in the methodological system of teaching phonetics to future teachers of Ukrainian literature	Кузнецова Галина Комунікативно-когнітивний підхід у методичній системі навчання фонетики майбутніх учителів української словесності	191
Yurii Kulieshkov Critical thinking is an important stage in the development of a creative personality	Кулєшков Юрій Критичне мислення важливий етап розвитку творчої особистості	196
Svitlana Kulikova Critical thinking strategies in the process of musical and sensory development of preschoolers with special educational needs	Кулікова Світлана Стратегії критичного мислення у процесі музично-сенсорного розвитку дошкільників із особливими освітніми потребами	200
Maryna Kushnierova Formation of	Кушнєрєва Марина	204